

Vzpomínka na Karla Flosse

Když jsem jako začínající asistent přišel v roce 1991 na katedru filosofie, byl tehdy Karel Floss její nejdůležitější postavou, a to ve všech ohledech: odborných i lidských. Měl rozsáhlý přehled po antické a středověké filosofii, vyznal se ale i v moderní kritice metafyziky. Uměl několik jazyků, četl skvěle latinsky a řecky, z obou jazyků překládal. Po letech komunistické ideologické pustiny k nám navíc přinášel duchovní rozměr: byl skromně, citlivě věřící člověk, který ale svou víru nikomu nevnucoval; ostatně ji pojímal velmi rozverně, liberálně, v duchu Hanse Künga, který byl jeho celoživotním přítelem. Z dob, kdy nemohl publikovat (ani svobodně myslet) k nám navíc mohl přinést něco velice cenného: kontakty, známosti a přátelství s významnými lidmi tehdejší evropské filosofie – a všichni k nám rádi přijeli a dokonce pro nás pořádali nesmírně důležité a inspirativní filosofické týdny. Bez Karla by naše katedra jen stěží našla potřebné sebevědomí a nutnou otevřenost světu. Když se potom po letech stáhl do ústraní, pořádal pro kolegy a studenty na Sázavě letní filosofické školy – na nich dopřával účastníkům nejen filosofickou krmí, ale i pospolitost v duchu starých řeckých „akademií“.

Karel měl samozřejmou starost i o věci veřejné: angažoval se v rodící se demokratické politice a jeden čas byl i senátorem za svůj volební okrsek v sázavském kraji, který tolik miloval. Měl za sebou těžký životní osud, v padesátých letech málem umřel při službě v oddílech PTP, zažil tvrdou likvidaci klášterů a řeholníků, s nimiž měl pevná pouta (patřil k okruhu Metoděje Habáně), takže považoval za svou povinnost, přispět po revoluci ke kultivaci našeho politického prostředí, jež byla tak zapotřebí.

Ale, kupodivu, přes všechnu životní tíži, již musel čelit, byl to velice veselý člověk. Když jsme ještě počátkem devadesátých let přespávali romanticky na katedře (ve spacácích na zemi ve svých pracovnách), chodíval za mnou občas večer na polévku a ráno na čaj a kousek chleba. Bavili jsme se o různých věcech a smáli se často až jako malé děti. Měl například velkou slabost pro Rychlé šípy. Při debatách o jejich povahách a osudech jsme si samozřejmě uvědomovali, jak je Foglarův ušlechtilý záměr často shozen naivními pedagogickými vsuvkami, zdviženým výchovným prstem, neobratnými a nepravděpodobnými rozhovory – ale protože jsme věděli, že to bylo myšleno upřímně a protože nám oběma Rychlé šípy přirostly k srdci, smáli jsme se replikám a příběhům, které jsme si předhazovali a v nichž jsme rozpoznávali onu roztomilou starost o čistotu chlapeckých duší, až k slzám. Občas jsme se s Karlem pouštěli i do vážnějších rozhovorů o víře: jako člověk v těchto věcech nedotčený (spíš opatrný...), jsem rád naslouchal jeho vlídným a

nenásilným argumentům, i když jsem k požadovaným velkým „transcendencím“ a „trojičním tajemstvím“ nebyl schopen dohlédnout. Těšilo nás ale vždycky, že nám nakonec mohl jako společný morální vzor poctivého lidství dobře posloužit Mirek Dušín.

A to nás vždycky uspokojilo.

Ivan Blecha